

VĚSTNÍK

SPOLEČNOSTI ANNY PAMMROVÉ

Brána bývalého hospodářského dvora v Jasenici

65

TIŠNOV

Červen 2017

*Fotografie z výletu na Náměšťsko 24. 6. 2017 – v jinošovské oboře
a u kaple sv. Maří Magdaleny v Jasenici*

Milí přátelé,

uplynulý půlrok byl v našem společenství bohatý na události a jsme velmi rádi, že vás o nich můžeme prostřednictvím našeho věstníku informovat.

Na konci března jsme se v poměrně velké skupince našich členů po řadě let vypravili za přáteli do Jaroměřic a zúčastnili se pietního setkání u hrobu Otokara Březiny. Hovořil Jiří Kuběna, po přestálé vážné nemoci a léčení pohublý, ale svěží, jeho řeč byla prožitou zkušeností velmi přesvědčivá. Jistě si její přepis s zájmem přečtete. Další pro nás důležitou událostí dne bylo uvedení výstavy „Anna Pammrová ve žďárských lesích na cestě k zářnému cíli“ v prostorách Muzea Otokara Březiny, kde promluvila sama její autorka Milada Škárová. Jejím slovům bylo čtenými hosty, mezi kterými nechyběl ani starosta města pan Jaroslav Soukup, nasloucháno se skutečným zájmem. Stejně tomu bylo při její přednášce na výroční schůzi Společnosti Otokara Březiny odpoledne téhož dne. Reflexi těchto chvil na následujících stranách podává sama hlavní aktérka Milada Škárová.

Setkat se s Annou a s prostředím okolí Žďarce měli ovšem také již v lednu a únoru pražští zájemci, kde byla „naše“ výstava k vidění a prožití v prostorách Obce křesťanů v Bubenči. Jejimi pečlivými organizátory byli členové Společnosti Františka Bílka a velký dík patří zejména jejímu předsedovi Františku Kožíškovi. Není bez zajímavosti, že výstava byla nepřímo také motivací k letnímu setkání na Pammrově, které organizuje v Praze žijící Dajka Mačichová, dcera manželů Hubálkových, obyvatel bílého domku. Bližší informace o této akci, na které jsou všichni naši členové a jejich přátelé srdečně zváni, najdete na konci věstníku.

Nezapomeňte prosím věnovat svou pozornost pečlivě stylizovanému a informačně bohatému článku o Janu Zahradníčkovi z pera Vlastimila Otáhalu. Jistě také oceníte promyšlený výběr veršů – a my panu Otáhalovi, stálému přispěvateli rubriky Doporučujeme, velmi děkujeme!

Věříme, že vás potěší i impresy Věry Jelínkové o našem letním výletu na Náměšťsko a přejeme další krásné výlety a prožitky v letním čase.

Jaroměřice 25. 3. 2017 – dopolední vernisáž a odpolední přednáška

SETKÁNÍ Anny Pammrové a Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rokytnou dne 25. března 2017

Milada Škárová

Dobré odpoledne Vám všem, kteří jste přišli na SETKÁNÍ s Annou Pammrovou při příležitosti mé výstavy nazvané

ANNA PAMMROVÁ VE ŽĎÁRECKÝCH LESÍCH

NA CESTĚ K ZÁŘNÉMU CÍLI¹

Takto jsem oslovila členy a přátele Společnosti Otokara Březiny, jejíž právě ten den znovu zvolený předseda Jiří Höfer mne požádal o vyprávěné doplnění obsahu výstavy, což jsem ráda přijala.

Výstavu (fotografie s doprovodnými texty), jsem po domluvě s naší Společností Anny Pammrové vytvořila jako součást vzpomínkového odpoledne dne 19. 9. 2015 v Tišnově, konaného 70 let po Annině smrti v jejím tichém lesním království za přítomnosti neteře Almy Křemenové. Ta pak s citlivým porozuměním sepsala tetiččin životopis podle deníkových zápisů doplněných osobními rozhovory. V roce 2016 pak výstava s vernisáží pokračovala do Brna na Fakultu sociálních studií MU (březen) a dál do Městského muzea ve Velké Bíteši (červen až letní prázdniny); v letošním roce pak (leden) do Prahy do Obce křesťanů – a dnes 25. 3. 2017 – se setkáváme v Jaroměřicích nad Rokytnou. Mé díky a obdiv náleží členům Společnosti O. Březiny, podle níž jsme před více než 20 lety začínali pod vedením Vlasty Urbánkové budovat naši Společnost A. P.

Anna Pammrová v Jaroměřicích – i když jen prostřednictvím výstavy – je pro mne významným zastavením na mé osobní cestě životem – snad také K ZÁŘNÉMU CÍLI.

¹ „Cestou k zářnému cíli“ je název knihy A. Pammrové z roku 1925 (po předcházejících knihách vydaných v letech 1919 a 1917), v níž jde o vyvrcholení jejího vnímání vzniku a vývoje člověka – a smyslu jeho života na Zemi.

Anthroposof Rudolf Steiner (současník A. P., 1861 – 1925) tuto cestu nazýval CESTOU K OPRAVDOVÉMU, DOKONALÉMU LIDSTVÍ. A. P. sledovala Steinerovu činnost (přednášky v Praze, publicistiku, ...) prostřednictvím Pavly Moudré, aktivní členky Theosofické společnosti, od níž se Steiner v roce 1913 oddělil a založil společnost Anthroposofickou. Otokar Březina se také o jeho činnost průběžně zajímal, o čemž máme krásný důkaz v jednom ze „záznamů hovorů s O. B. v knize Emilie Lakomé – na téma Waldorfská pedagogika z roku 1919“. Čím více čtu a promýšlím – „vlastní hlavou a srdcem“ – obsah zapsaných textů R. Steinera i A. P., tím více se mi jeví, že oba měli dar nahlížet do týchž duchovních pramenů, i když R. Steiner podstatně hlouběji.

Kým (čím) byla Anna Pammrová?

Z kolika „úhlů pohledu“ je možné (a nutné!) její život i „dílo“ studovat – ovšem bez zatížení jakýmkoliv „paradigmaty“, materialisticko-vědeckými metodologiemi – a prožívat? Nepůjde to bez hluboce soustředěného zapojení Steinerova 12. smyslu, poté, co už je pro nás samozřejmé přistupovat k poznávání kteréhokoliv člověka z hlediska smyslu pro řeč a slovo.

Annu Pammrovou vnímám dnes především jako ženu a matku, pak básnířku a spisovatelku, publicistku, překladatelku, filosofku, pisatelku (a příjemkyni) obsahově i literárně hodnotných dopisů – a k tomu ještě důslednou ekoložku, která od svých 28 let byla vegetariánkou a později i veřejně se angažující ochránkyní zvířat a také praktikující znalkyní přírodních i tzv. alternativních léčebných metod. A připojuji ještě socioložku, která, přestože žila „mimo civilizaci“, věděla o lidské společnosti více, než mnozí současní „akademici“ – dokázala totiž s darem jisté jasnozřivosti navazovat současné jevy v lidské společnosti na jevy a události minulé, což je základní předpoklad pro možnost

předvídání budoucnosti. Tak v roce 1912 psala: „Jako cílevědomá zastánkyně ženiny rozumnosti věřím neochvějně, že účast obojího pohlaví na zákonodárství je nevyhnutelná, má-li být zabráněno národohospodářské krizi, o níž dějiny nevypravují a současníci nemají ještě ponětí.“ Stalo se – a stále se děje, stále „sofistikovaněji“, s použitím (zneužitím!) „technologických“ „inovací“. A Pammrová už na konci 19. století věděla nejen, co nastane, ale také PROČ. Asi v roce 1894 si zapsala: „Místo éteru objímá zemi uhelný kouř a přebytný kysličník uhličitý ... nepravidelnost záchvěvů atmosférických proudů oznamuje blízkou krizi, převrat biologických zákonů a vybavování nových forem duchovních ... lidé bičují zemi svými agronomickými systémy, donucují ji k nadprodukci ... a právě tato se stane dříve nebo později pro lidstvo osudnou ... dosud neznámý hlad je buzen, aby rostly nepotřebné potřeby ...“ A o něco málo později, když začali básníci a spisovatelé používat prvních tzv. psacích strojů: „Světlo hledáte, kde lidskost se ptáte? Řekněte přece, jak se to stalo, staré že pravdy málo se dbalo, pramen že vyschl odvěkých krás? ... Jak se to stalo, řekněte jen, ve stroj že stočen, člověk zotročen, v pustém svém nitru plodí tu svár ...“

Anninu PRÁCI S MYŠLENKOU A SLOVEM dobře vnímal – sám mistr slova – Otokar Březina, který Annu poznal a přijal od prvního OSUDOVÉHO SETKÁNÍ v Jinošově, kam jej (osud!) jako čerstvého maturanta Václava Jebavého přivedl na místo pomocného učitele místní jednotřídky jako svou duchovní učitelku. Anna, o osm let starší, svobodná matka tříleté dcery Almy, se tehdy právě vrátila „ze světa“ do jinošovské myslivny, kde žil se svou rodinou její otec Jan Pammr, lesník ve službách majitele náměšťského panství. Za otce svého dítěte se odmítla provdat. (Proč asi? Zatím nevědomé tušení dalšího osudového setkání?) V bohaté zámecké knihovně si směla

půjčovat knihy (s tématy filosofickými, historickými ... v různých jazycích), takže s mladým panem učitelem, který už tehdy „četl všechno“ – hlavně filosofy, které mu Anna doplňovala o ty nejstarší – indické, staroperské ...

Už během několika jinošovských setkání Anna poznala a zapsala si, že jinošovský pan učitel, jehož přeložení do Nové Říše se teprve připravovalo a o jehož Tajemných dálkách, první vydané sbírce básní pod jménem Otokar Březina, se ještě nevědělo – že z Václava Jebavého bude VELKÝ BÁSNÍK.

Pro A. P. však v té době už OSUD připravoval další OSUDOVÉ SETKÁNÍ – v podobě mladého lesníka Františka Kroha, také ve službách náměšťských pánů, který měl po stárnoucím tátovi Pammrovi postoupit na jeho místo. K tomu se rozhodl získat (jakkoliv) Annu jako manželku. Při pohledu „zvenku“ se toto řešení jevilo jako rozumné i pro Anninu rodinu a z téhož venkovního pohledu by se tak mohlo jevit i pro Annu. Jen Anna sama však tušila a posléze věděla, jak náročný úkol týkající se Františka Kroha i jí osobně zde má splnit. František Kroh ji stále drsněji vyhledával, až pronásledoval, Annu však přítomnost tohoto „muže zelených očí“ psychicky i fyzicky ochromovala: viděla totiž jeho červeno-hnědou „děbelskou“ auru (tu již jako dítě vídávala u své bezdětné kmotry Novákové, která ze „vzurného lesního tvora“ se snažila vychovat slečnu do „normální lidské společnosti“). Anniným osudovým úkolem ovšem bylo: V lásce počít a porodit syna, čímž bude zrušena kletba, kterou byli postiženi mužští potomci rodu Krohů: toužili po lásce, ovšem neuměli ji nejen přijatelným způsobem dát, ale ani přijímat. Svě ženy dokázali pouze nejhoršími způsoby týrat, což ony mohly vydržet pouze tři roky: pak buď zemřely, nebo zešilely ...

Anna ovšem po psychicky náročném, bolestném promyšlení své životní křižovatky se rozhodla od osudového úkolu neuhnout. Okamžiku početí se do poslední chvíle bránila, jinak nemohla. Avšak: „Co mne tenkrát obklopovalo a z kouzla zatemnělého mužství mne vybavilo, byl jediný nadšený pohled na oblohu jiskřící hvězdami“ ... a po několika dnech: „... věřím, že moje dítě bude schopno lásky. V té víře utvrzuje mne sen těchto dnů. Zjevil mně s podivuhodnou určitostí, odkud přišel duchovní proud ve chvíli vtělení mého syna ... avšak pro takovéto pravdy není vyjádření v našem civilizovaném jazyce.“ (Tyto Anniny zápisy zařadila Alma Křemenová do tetiččina životopisu, vydaného v roce 2005.)

Po třech letech manželství a podivuhodné záchraně před sebevraždou se Anna rozhodla i s dvěma dětmi osamostatnit. Tak vzniklo její dřevěné obydlí na planince nad prudkým skalnatým svahem k řece Bobrůvce ...

Dcera Alma jí zde zemřela dvaadvacetiletá v roce 1906 poté, co se „ve službě“ nakazila tuberkulózou. Annin nepostradatelný přítel Otokar Březina jí tehdy napsal, že „nikdo neodchází předčasně, ale tehdy, když splnil úkol své současné inkarnace“ ... Syn Frantík chodil do žďarecké trojtřídky a v promrzajícím dřevěném obydlí jej matka Anna učila všemu, co sama (bez jakýchkoliv škol) uměla, znala, prožívala: cizí jazyky, vztah k přírodě a k lidem – a Frantík vděčně přijímal ... Když se blížilo léto roku 1914, oba věděli, že bude válka a že František by byl mezi prvními odvedenými. Proto v naprostém utajení společně připravovali jeho vycestování do Ameriky. To se podařilo za pomoci Pavly Moudré, která pak zprostředkovávala také zcela utajený písemný styk s Frantíkem, jeho manželkou Marií a vnukem Jiřím v Kalifornii ...

Vzpomínka na A. P., podivuhodnou bytost žijící kdesi na opačné straně „světokoule“, v jakémsi Československu, uprostřed lesa, v domečku bez jakýchkoliv civilizačních vymožeností citlivě pronášeli další generace už rodilých Američanů – až k praprapravnučce Elaine Eller. Ta se nám ozvala (elektronicky, česky) v létě roku 2010: „... jsem v Brně a ráda bych se s vámi setkala ...“. Naše podivení bylo veliké – až dosud jsme totiž o její existenci neměli ani nejmenší tušení! Setkání se uskutečnilo: Tehdejší studentku bohemistiky na Berkleyho univerzitě jsme doprovázeli do Žďárce ke hrobu její praprababičky Anny a na Pammrově jsme se setkali se současnými majiteli, kteří – potomci tišnovského hejtmana Wachsmuta – s opravdovou úctou a láskou pečují o Annino lesní království, s přetrvávající vzpomínkou na její CESTU K ZÁŘNÉMU CÍLI ...

Text, který dokončuji 29. června, právě v den 157. výročí Anniných narozenin, měl původně být jen krátkou informační zprávou o mém „povídání“ navazujícím na vernisáž výstavy o Anně Pammrové ve žďáreckých lesích. Vzniklo však „něco“, co je mnohem víc osobní, než jsem původně zamýšlela ... Souvisí to s podvědomým počátkem mého vztahu k Anně Pammrové. Když jsem totiž jako žďárecké dítě chodívala s rodiči a bratrem na Havlov nebo do údolí řeky Bobrůvky, vždy na cestě, z níž bylo přes pole a nízké křoví vidět planinku a domky se zahradou – přivánulo ke mne nějak odněkud: „Ano, tam je Anna Pammrová ...“ Nikdo mi o ní nic neřekl a já jsem se neptala ... Vědomé setkání se „životem a dílem“ této bytosti začalo až po padesáti letech, když jsem se tzv. shodou okolností na prahu stáří ocitla na prezentaci knihy Vlasty Urbánkové „Navštivte mne s podzimem“...

Drazí přátelé, drahý náš a můj Mistře, Otokare Březino,

*Jiří Kuběna pronáší řeč u hrobu
Otokara Březiny v Jaroměřicích*

přicházíme k Tobě dnes 25. března, v den osmaosmdesátého výročí Tvé smrti, pozdravit Tě a připomenout Tvůj odchod na věčnost – právě ve svátek Zvěstování Panny Marie.

Jsem tu zas u Tebe – a je to pro mne velká milost – po delší době, po několika tvrdých letech, díky Bohu uzdraven z vážného onemocnění, přece však pošramocen důsledky léčení a nutných zákroků. Můj pozdrav bude tedy krátký: už – anebo ještě – to nejsem já – já celý, já zodpovědný za každé slovo jen jako Básník – anebo raději mlčící – to ať rozhodne ten, který mne poslal. Snad se dozvím, pro co mne tu Pán Bůh ještě drží.

Co nás, co Tebe a mne – a přece i každého přítomného z nás – jediným tajemstvím spojuje právě dnes, je prožitek Smrti: Ty už víš, a tušil jsi vždy, jakou a k čemu právě Smrt Ti byla branou, my všichni to zatím jen nevíme, a snad tušíme, zatímco já – a hlavně jako Básník, jsem se povážlivě otřel o průvan nicoty, vyrval ze sevření tou těsnou branou, která mne – zatím nechtěla.

Co víme o smrti Tvé, drahý Mistře. Byla nedozírnou inspirací, byla Sestrou Bolestí, byla na každém kroku motorem Tvého života a díla: velkolepá vize ale i spiritus agens et movens, krvotok a pulsor, ženoucí vpřed Tvé básnické, ale nakonec už jen lidské, ubohé, selhávající srdce. Tu vlídnější, lidsky teplou a důvěrnou tvář Tvého umírání, Tvého odcházení známe do každého podivuhodného detailu, každé drobnosti z líbezné knížky, svědectví Františka Jecha, jednoho z Tvých přátel nejbližších, vůbec nejdůvěrnějších. Když už jsi nemohl nic jiného, Ty neuvěřitelně laskavý, s Jechovou pomocí vybavoval jsi aspoň odpovědi na svou korespondenci, sledoval každý projev běžného života, až kam mohlo Tvé srdce, až do konce: a přece „Koník skákal, až doskákál!“.

Ale daleko neúprosnější je Navštívení vůbec posledních Tvých dní, jak je známe z tragického svědectví Jakuba Demla: tady neumírá – nebo teprve tady umírá – Básník, ale především smrtelník, nic než člověk, v ožehnutí ne jen mrazivým pekelným průvanem, v těsném sevření ne už branou, ale samou ďábelskou Nicotou: „A co když tam není Nic... – Ale jsou světci, stigmata, jsou zázraky, jsou svědectví – Na to Vám řeknou, že je to hysterie, nemoc“. I sám Kristus, syn Boží a spasitel, ale syn člověka a smrtelník – se Krví potil, když měl zemřít. Nevíme vůbec nic. Ale máme Víru, a s námi je, a za nás je, i právě v hloubi našeho opuštění, naší absolutní Samoty, přítomnost lidského rodu, Bratrství Věřících. Nejsme sami, tam kde nás předchází, kde – a jen skrze nás, naši Hodinu nejtěžší – poslední, Jedinou –

jen skrze nás přichází do Života, Života Věčného – jen naší úzkostí zrozené Slovo. Pravý Bůh a Pravý Člověk.

Když se ohlížím po výjimečnosti Otokara Březiny: co způsobilo, že ho lidé milovali, že byl všemi, skoro všemi, celým národem tak milován? Jako člověk byl člověk nekonečně laskavý, jistě. Ale byl, musel být při svém geniálním intelektu i česky střizlivý, racionální, ale před tím vším byl i neúprosně, hluboce duchovní, byl vždy strážcem Mysteria. A svou oblíbenost, za své milování všemi platil. Nebyl, z vůle Prozřetelnosti neměl, nesměl být, leda až v letech předsmrtných, člověkem lásky osobní, jedinečné lásky pozemské a přece božské, učiněné tělem. Za svou oblibu platil krutě. Milován všemi, zůstával sám. Čím byl nepochybně: člověkem čistého srdce, člověkem veliké lidské čistoty, čistoty člověk smrtelného, čistoty už teď jiskřící nesmrtelností.

Smrt Básníka, jak nám svědčí Jakub Deml, není věc, není událost náhodná. Je i poselství. Otokar Březina – tento rozenec Znamení Panny, zemřel – a právě dnes je Slavnost téhož tajemství – v Den Učinění Slova Tělem, v den Zvěstování Páně Panně Marii. Zemřel a narodil se tak pro nás všechny v Den Zvěstování Páně Nejčistší Panně Marii, Královně Nadějí, Matce Jediné Naděje, Poslední Naděje Nás Všech, v Den Neposkvrněného Početí Bohočlověka z Nejčistší Panny a Matky Nás Všech, v Den Zvěstování Panny Marie.

Otokare Březino, nyní i v hodinu Smrti Naší, ve vždycky první vteřině Věčnosti, oroduj za nás u Boha!

Poetické odpoledne v Galerii Diana

Vladimír Chalupa

Dne 28. dubna 2017 pořádala Společnost Anny Pammrové v Galerii Diana v Tišnově sváteční setkání s paní profesorkou Vlastou Urbánkovou, která zde pronesla přednášku na téma „Zrození básníka“. Nebyla to vlastně ani přednáška, spíše vynikající literárně dramatické pásmo o vztazích Otokara Březiny s Annou Pammrovou. Na pásmu se podíleli dav další protagonisté, kteří vstupovali mezi nevšední a velmi kultivované úvahy paní profesorky. Byl to zejména profesorčin vnuk Kryštof Bartoš, student herectví, kterému byla svěřena recitace Březinových básní a dopisů. Ač mlád, zhostil se této role velmi dobře. Další účinkující byla předsedkyně naší Společnosti Helena Pernicová, která četla spojovací a dokumentační texty. Jak jsem uvedl dříve, vše završovala svými nádhernými úvahami o vzájemných inspiračních zdrojích Otokara Březiny a Anny Pammrové paní profesorka Vlasta Urbánková. Byly to myšlenky obsahově velmi přesné, důkladně zpracované, ale navíc ještě také přednesené nádhernou češtinou. Lze tedy říci, že toto setkání členů Společnosti i hostů, jimiž byli dávní žáci paní profesorky, bylo nádherným odpoledním matiné, možno říci i koncertem českého jazyka.

V publiku setkání byli již zmínění hosté paní profesorky, její studenti a studentky, ředitel gymnázia ve Žďáru nad Sázavou Mgr. Vlastimil Čepelák, její bývalé spolupracovnice ve škole. Mezi našimi členy byla kromě jiných přítomna i RNDr. Milada Škárová, která byla obdarována kyticí květů při příležitosti jejího polokulatého životního jubilea. Rozcházelí jsme se skoro neradi, protože podvečerní povídání a setkání tří generací na nás působilo velmi nevšedně a mile.

Paní profesorko, díky!

Vzpomínám na básníka

Vlastimil Otáhal

Procházel jsem se městem. Zatoulal jsem se na Šilingrovo náměstí. Na domě, v němž v letech 1946–1948 sídlila revue pro křesťanskou kulturu AKORD, je pamětní deska. Připomíná, že v revue působil český básník Jan Zahradníček. Řekl jsem si, že bude správné, napíši-li o něm do našeho Věstníku. A to ze dvou důvodů. Byl vynikajícím básníkem. František Xaver Šalda po přečtení jeho první sbírky *Pokušení smrti* z roku 1930 řekl: „*Zahradníčkem vstupuje do české poezie Někdo*“. To je první důvod. Druhý je neméně závažný. Jan Zahradníček měl vždy rovnou páteř.

Narodil se 17. ledna 1905 v obci Mastník na Třebíčsku v rodině Tomáše Zahradníčka a jeho ženy Antonie. Byl dvanáctým dítětem. Celkem měli jeho rodiče devatenáct dětí. Dospělosti se dožilo sedm. Rodina byla poměrně chudá, jejich pole je jen stěží uživilo. Když byly Janovi dva roky, spadl z půdy a poranil si páteř a hrudník. Zranění spojené s nedostatečnou lékařskou péčí a podvýživou vyústilo v trvalou invaliditu. Rodiče původně chtěli, aby se Jan vyučil krejčím. Vzhledem k tomu, že včas rozpoznali jeho nadání, však moudře rozhodli, že půjde na studia.

Vystudoval třebíčské gymnázium. Během gymnaziálních let ho zaujala biologie a literatura. V té době vytvořil vědecký herbář. Byl členem literárního kroužku, podílel se na přípravě jeho Zpravodaje. V Třebíči ho pro vynikající studijní výsledky uznávali profesori. Také mezi spolužáky byl oblíben. Nebyl šprt. Pomáhal jim při studiu. Jeho fyzická nedostatečnost jim nevadila. Po maturitě odešel Jan studovat Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Netušil, jakému příkoří bude muset čelit. Jeho kolegové a kolegyně ho zahrnovali urážkami a posměšky, příčinou bylo

tělesné postižení. Zpočátku na urážky reagoval jedovatými odpověďmi. Když to nepomáhalo, začal pít. Dávky alkoholu stupňoval. Nehleděl na to, že pití u něj vyvolávalo srdeční arytmií. Ohrožovalo jeho život. Byl na nejlepší cestě promarnit svůj talent.

Měl štěstí. Seznámil se se skupinou mladých katolíků kolem revue Tvar. Byli to Josef Knap, Rudolf Černý, Jan Dokulil, Jan Čep, Bedřich Fučík a jeho snoubenka Jitka Skaláková. Do Jitky se platonicky zamiloval. Jeho přátelé říkali, že byla první ze dvou žen v jeho životě, která především oceňovala jeho ducha. Její přátelství ho uchránilo před zmařením talentu.

V roce 1929 se Jan Zahradníček rozhodl, že ukončí studia. V příštím roce složil nižší a po dalším roce vyšší knihovnickou zkoušku. Posléze se zcela věnoval literatuře. Mimo vlastní básnické tvorby také překládal. Od roku 1936 žil převážně na faře v Uhřínově. Spolu s Janem Dokulilem a Jakubem Zemkem se podílel na ukrývání rodinných příslušníků generála Ludvíka Svobody. Po válce se oženil. Jeho manželkou se stala učitelka Marie Bradáčová. Manželé se odstěhovali do Brna. Během šesti let se jim

S manželkou Marií v Brně 1946

narodily tři děti. Syn Jan a dcery Zdislava a Klára. Ve čtyřicátých letech redigoval revue Akord.

Jeho tvorbu od počátku určovala pevná křesťanská víra. Právě vírou překonal kruh sebestředné bolesti a melancholie. Byl přesvědčen, že k životní plnosti může člověk dospět pouze ve společenství lidí. Má se žít tím, čím Bůh lidstvo obdaroval. Pro své přesvědčení nemohl po roce 1948 publikovat. V roce 1951 byl zatčen. Spolu se skupinou katolických intelektuálů byl odsouzen bez jakýchkoliv důkazů na třináct let vězení za protistátní činnost. Jeho rodinu z Brna vystěhovali. Manželka s dětmi pak žila na státním statku v Záborné.

V září 1956 dostal Jan Zahradníček na Mírov zprávu, že v třebičské nemocnici umírají na otravu houbami manželka Marie a děti. Povolili mu návštěvu rodiny. Současně mu slíbili, že už se nebude muset do věznice vracet. Zahradníček odjel k rodině. Manželku a syna Jana lékaři zachránili. Dcery zemřely. Po dvou týdnech se básník musel vrátit do věznice. Slib neplatil. Z návštěvy rodiny se zrodila dcera Štěpánka. Z vězení ho propustili při amnestii v roce 1960. Poté žil s rodinou v Uhřínově. Po pěti měsících svobody zemřel. Pohřben byl v Uhřínově.

Vybral jsem následující ukázky z jeho díla. První báseň „*Ó každý na svůj vrub*“ je ze sbírky Žiznivé léto. Vyšla v roce 1935. Text jsem našel ve výboru celoživotní tvorby Jana Zahradníčka. Má stejný název jako báseň. Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. ve spolupráci s nakladatelstvím Jiří Buchal – BB/art v roce 2005. Vybral a uspořádal Zdeněk Hron.

Ó každý na svůj vrub

*Ó každý na svůj vrub, ó každý na svou pěst
zed' svoji hlavou prorazit se chystá,
nikdy tak nedrtila tíha hvězd
i srdce zákeřná i srdce čistá.*

*Pro věno nevěst tkát kdo pomyslí,
kdo prsten zasnubní milencům podá,
kdo s láskou políbí, když skrývá v čas ten zlý
surová božstva pod pečeti voda.*

*Jízlivý cinkot mincí zalehl sem
snad podplatit si chtěje příští hromy,
jízlivý cinkot mincí před vzrůstem
varuje srdce nemluvnat i stromy.*

*Ó každý na svůj vrub, ó každý na svou pěst
zed' svoji hlavou prorazit se chystá,
však cosi těžší je než tíha hvězd,
ó srdce zákeřná, ó srdce čistá.*

Druhá ukázka je z básně „Znamení moci.“ Básník ji tvořil v letech 1950–1951. Má sedm zpěvů. Zahradníček ji dokončil těsně před zatčením. Přečtěte si úvodní strofy posledního zpěvu.

Bylo k zalknutí

Nikdo nevěděl jak a nikdo nevěděl proč

ale všichni

trýznitelé i trýznění, věznitelé i věznění

byli za jedno v tom, že cosi se skončit má

Aniž si to řekli, shodovali se všichni v představě děsivé

že jsou u dna všech zásob, z nichž člověk živ je

jako se všichni svorně podíleli o dědictví těch velkých válek

o trosky a znetvoření a potřebu pokoje v sobě samých

o trosky a zdivočení a potřebu pokoje všude ve světě

Připozdívalo se

tváře i hvězdy ukazovaly hodinu značně už pokročilou

aby se mohlo ještě začít

s nápravou

kteřou si ovšem představovali každý po svém

Doporučovali si navzájem své věčn ě ž i v ě

kteří zatím byli už v rozkladu a hrozně páchli

Páchlo a kazilo se, co zbývalo ještě v tom dusnu sevřeném

mezi mrazem neznáma minulého a mrazem neznáma budoucího

*a jenom když se někdo narodil, nebo když někdo zemřel
dveřmi pootevřenými aspoň ty nejbližší
chlad odjinud ovanul*

Bedřich Fučík o básni napsal: „Znamení moci je prosba a zároveň výzva, nemilosrdný soud i odpuštění, pamflet i modlitba, zvichřelá vize... Je svým poselstvím nejangažovanější báseň naší doby, tak jako jí je Holanova „Noc s Hamletem“, a to přes to, že není zaměřena politicky...“

Použil jsem vydání nakladatelství Lidové noviny, Václavské náměstí 47, Praha I. z roku 1990.

Další báseň je ze sbírky „Čtyři léta“. Sbírkou vznikla během věznění. Shrnuje práci čtyř roků – od července 1956 do září 1960.

Pozdrav

*Posílal jsem ti pozdrav po měsíci,
jak oknem hleděl na mne skrze mříž.
Mezi nás prostřena noc šelestící,
na druhém konci okno tvé, kde spíš.*

*Mezi nás prostřena noc červencová,
a na dně noci stromy ve váňku
větev za větví zvěstují si slova,
jež domov šeptá dětem do spánku.*

*Mezi nás prostřena ta šumná země,
zem smrčin, žit a potoků a střech.
Tak daleko, jak od tebe je ke mně,
i blízko tak já cítím její dech...*

*Spi, s dětmi spi, ať oddych poskytne ti
noc pod čelenkou vlhkých letních hvězd,
ta zem, na niž jsme přivedli své děti,
jež s tebou si ji budou věčně plést.*

*I já zde zaslech v nočním šelestění,
jako když ve spánku se obracíš.
Bylo to bílých rukou zaúpění,
či měsíc pohladil mě skrze mříž?*

Knihu pro členy přátel poezie vydalo nakladatelství Český spisovatel v Praze roku 1969 jako svou 3024. publikaci.

Vážení přátelé, věřím, že Vás verše Jana Zahradníčka zaujaly stejně jako mě. Děkuji Vám za trpělivost, kterou jste při čtení mého příspěvku jistě potřebovali.

Po stopách života Anny Pammrové

Věra Jelínková

Se SAP po stopách Anny Pammrové. Co by tato osobitá žena k našemu pátrání po více než 150 letech od svého narození na naše konání řekla? Jak by je asi komentovala? Divila by se? Baže divila, kdyby spatřila dnešní svět, tolik se lišící od světa jejího, i když tato záhadná bytost hodně z toho, co se děje v nás a kolem nás, předvídala.

Jinošov – kostel, hřbitov, Bílkovy monumentální plastiky, pan Pěňčík tu má místo svého věčného odpočinku, pan Josef Pěňčík, který nás tu vždy provázel. Za nádherným kostelem stojí věž, stejně jako kostel chráněná památka, kostel stojí na kopci, vedou k němu kamenné schody, lemované alejí stromů, oblouková kamenná branka, jak to má i být, při vstupu kříž. A v kostele příjemný chládek, i když je zatím ještě ráno a vzduch vcelku svěží, vlasy a listím se probírá vánek, ve stínu je velmi příjemně. Shodou okolností se koná pohřeb, pravý venkovský, klasika s živou muzikou, asi osm chlapů duje do všeho, co mají po ruce.

Silnice z jinošovské návsi vede kolem věže a kostela do kopce, lemovaná nádhernou alejí prastarých lip, za silnicí stojí podlouhlá, přízemní, bělavá budova druhdy místní školy, jednotřídky, kde učil Otokar Březina, tehdy ještě Václav Jebavý. Před ní, u vysazené mladé lípy pamětní cedulka, věnovaná panu Josefu Pěňčíkovi, spisovateli, budovateli, zasloužil se o mnohé dobré v Jinošově a Jinošovšti to ví, a tak mu jeho péči vrátili ještě za jeho života, k jeho devadesátce. Helena zde položila prostou polní kytici ze žlutých jestřábníků, zářivě červených křídel květů máku a čekanky.

S paní Romanou Pěňčíkovou, snachou Josefa Pěňčíka, putujeme po krásně upravené oboře u zámku Šénvald. Smutně uvádí mladá paní, maminka dvou roztomilých malých dětí skotačících kolem nás, svou řeč. – Myslím, že jsme

tu takto naposledy. – ??? – Zámeček koupil a celou oboru si pronajal movitý Brňan s kontakty. Za dva roky, až bude úředně moci, si ji nejspíše koupí. A nejspíš to nebude jako za Haugwitzů, kteří žili s venkovany a věděli, že se navzájem potřebují. Chodili na hody, slavnosti, do hospody, venkované zase do obory, hrály zde venkovské kapely.

Je záhodno zbavit se nyní těchto myšlenek, ponořit se do hlubokého stínu věkovitých stromů obory, kde i v tak horkém dnu je nesmírně příjemně, chládek násobí ještě jemný vánek. Chvíli mám pocit, že jsem se ocitla v lednicko-valtickém areálu. Po levici ve svahu se vynořil Sylvánův chrámek se znaky bohyně lovu Diany po bocích, dále Apollónův chrám. Z časových důvodů bohužel musíme oboru opustit a najít nejkratší cestu ven. Okrajem lesa, podél rybníčku. Loučíme se s hostiteli. A já, svým vnitřním zrakem „vidím“, i detaily mé poslední návštěvy Jinošova u Pěničků před lety. Pozvali nás k nim na výtečnou kávu a skvělé koláče a všude, naprosto všude včetně kuchyně, ležely stohy knih, v pokojíku na stěnách až do stropu, nad vchodem, nad dveřmi, po knihách se plazily zelené listy pothosu.

Z Jinošova do Jasenice. Ke kostelíku sv. Klimenta. Tento kostelík, obklopený malým hřbitůvkem, stojící o samotě na kopci uprostřed širé krajiny, je mojí slabostí, mou srdeční záležitostí, a tak jsem ráda, když posedíme na mezi ve stínu stromů nad piknikem.

Na dvorku budovy, kde protřpěla své dětství Anti, čte ve stínu kamenného oblouku Hela z Antievy. Vybrala pasáž, která dojíímá hlubokým zoufalstvím dítěte, zrazeného otcem, světem, dítě bylo oklamáno milovaným otcem a dál bude muset sdílet „vězení“ na tvrzi kmotry Novákové, ženy, jejíž obličej se svými rysy prý podobal zjevu známého španělského inkvizitora.

Přejíždíme do Kralické obory, nádhernými alejemi, kde se za okénky vozů míhají hladké kmeny buků či lip nebo jírovců, tvoří pruhované, pásové stíny.

Bílá budova staré myslivny, kde se Anna narodila, pomalu, ale jistě odchází na úbytě, rozpadlá střecha, drolicí se zdi, na dvorku metrové kopřivy, nálety. Jen zdálky ještě nese toto stavení známky starého půvabu.

Vlčí kopec. Nádherné, husté, smíšené lesy, ve své hloubce a samotě a nyní i v bezvětrí tiché, hojivě tiché, balzám pro uši nás všech. Na světlině stojí několik nádherně upravených budov, nejvýraznější z nich lovecký zámček. V jeho stínu u pevného dřevěného stolu a lavic vzpomínáme opět na AP, čteme další pasáže. Na Vlčím kopci, hájovna stojí mimo, trochu výše v lese na samotě, Anna mnoho nepobyla. Směla sem od Novákových jednou dvakrát ročně na 1–3 dny, jedinkrát v nemoci zůstala déle, vzpomínala intenzívně.

Čas je rychlý, jako na všech příjemných akcích, rychlý a chvátá především pro mne, která musí do služby na linku. Rychle dolů, do Náměště nad Oslavou, důvěrně známá místa, vrací se prožitky mnoha letních folkových festivalů. Rychlá ledová káva a pivo, loučím se s přítomnými a upaluji na stop.

Doma, po službě krátce po půlnoci, ještě navzdory únavě stihnu provést svatojanský rituál s modlitbou, přáním a kapradinou. Dnešní noc je silná, magická, dnešní noci se otevírají poklady země.

CO SE CHYSTÁ

V současné době probíhá soustředěná **příprava vydání knihy A. Pammrové Cesta k zářnému cíli** a pevně doufáme, že se nám vše podaří dokončit do 16. září 2017, kdy by se mělo uskutečnit její uvedení (společně s koncertem skupiny Žalozpěv). Bližší informace dostanete pozvánkou.

Český rozhlas Dvojka natočil k výročí úmrtí Anny Pammrové pořad o jejím životě, ve kterém hovoří Zuzana Ticháčková. Vysílat se bude 19. září 2017 v 18.30.

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY

Upozorňujeme všechny naše členy, že od nynějška je možné **platit členské příspěvky převodem** na náš nově založený účet 2201232050/2010. Výše ročního členského příspěvku je 300 Kč, senioři platí 200 Kč. Prosíme všechny, kteří dosud nemají zapláceno za letošní (nebo i minulý) rok, aby využili této možnosti.

Kostel sv. Klimenta v Jasenici

Vážení a milí přátelé, srdečně vás zveme na

Přednáškové odpoledne na Pammrově na téma Život

22. 7. 2017

14:00 - 15:00	přednáška RNDr. Milady Škárové o Anně Pammrové
15:00 - 16:00	prohlídka domků, občerstvení, diskuze
16:00 - 17:30	přednáška psychoterapeuta Bc. Pavla Kalpakcise Smysl života
17:30 - 18:00	ukončení pikniku
v 18:00	se zavírají brány Pammrova

Vstupné: 100 Kč

Přednášející

Badatelka a fotografka **RNDr. Milada Škárová**, původním povoláním geoložka, prožila své dětství ve Žďárce, kde byl její otec ředitelem měšťanské i obecné školy. Annu Pammrovou si uchovává v dětské vzpomínce. Intenzivní zájem o její život a dílo se datuje od počátku 90. let, kdy byla založena Společnost Anny Pammrové. Ve své přednášce se zaměří na aktuálnost názorů a myšlenek Anny Pammrové pro současného člověka.

Sociální pedagog a terapeut **Bc. Pavel Kalpakcis** se během své psychoterapeutické praxe setkal s mnoha lidskými osudy. Jejich společným jmenovatelem byla nenaplněná touha po šťastném a smysluplném životě. Ve své přednášce nám Pavel Kalpakcis přiblíží, co nám na cestě k naplněnému a šťastnému životu pomáhá. Uvede také několik konkrétních příběhů ze své bohaté praxe.

Celé odpoledne bude probíhat formou pikniku, prosíme proto milé návštěvníky, aby si přinesli piknikové deky a vlastní občerstvení, případně něco k zakousnutí pro všechny. K dispozici bude studánková voda a sušenky. Domácí mazlíčky, prosím, neberte. Rádi bychom zajistili vám všem klidné a ničím nerušené odpoledne v přírodě. S ohledem na přednášející, kteří budou hovořit venku a bez zesilovací techniky a také s ohleduplností ke starším posluchačům zvažte, prosím, jestli vaše děti vydrží po celou dobu přednášek v tichosti.

Členové SAP u pamětní desky k 90. narozeninám Josefa Pěňčíka v Jinošově

Vydala Společnost Anny Pammrové z.s., Tišnov

Redakce: Helena Pernicová a Vlasta Urbánková

Foto: Jakub Jelen, Zdeňka Giacintová, Miroslav Cecava

Předtisková příprava: Hana Dohnálková

**web: annapammrova.cz
helenapernicova@gmail.com**